

**ASIGURAREA ACCESULUI POPULAȚIEI LA DISPOZITIVE
MEDICALE ÎN CONDIȚII DE AMBULATORIU****Elena Chițan, Mihail Brumărel**

Catedra de farmacie socială „Vasile Procopișin”,
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
“Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova

Autor corespondent: elena.chitan@usmf.md**INTRODUCERE**

Dispozitivele medicale esențiale sunt cele care răspund necesităților prioritare de asistență medicală ale populației și sunt selectate ținând cont de prevalența bolii, relevanța pentru sănătatea publică, dovezi și precizie privind utilitatea și cost-eficiența comparativă. Asigurarea pacienților cu dispozitive medicale esențiale, de consum curent, în condiții de ambulator, prin intermediul farmaciilor de tip deschis - reprezintă o componentă esențială în acoperirea universală în sănătate precum și în prevenirea complicațiilor bolilor și promovarea bunăstării și sănătății populației.

SCOPUL STUDIULUI

Evaluarea accesului populației din Republica Moldova la dispozitive medicale în condiții de ambulatoriu prin prisma asistenței farmaceutice.

MATERIALE ȘI METODE

Studiu descriptiv, observațional, selectiv, cu aplicarea unui chestionar elaborat în interesele studiului. Analiza cadrului legislativ al procesului de achiziție de dispozitive medicale în condiții de ambulatoriu, analiza proceselor de achiziție și distribuție existente pentru dispozitivele medicale finanțate din bani publici. Chestionar petrecut în 62 de farmacii comunitare (33 din mediul rural și 28 din mediul urban) cu privire la accesibilitatea și disponibilitatea unui set de dispozitive medicale esențiale utilizate în asistența medicală primară. Rata de non-răspuns a fost de 25,8%, din care farmacie urbană - 19% rurală - 81%.

REZULTATE

Ca rezultat al interpretării rezultatelor chestionarului în cadrul farmaciilor comunitare s-au constatat următoarele: 1) disponibilitatea dispozitivelor medicale - tonometru 62%, teste și lanțete pentru măsurarea glucozei, glucometre 52%, test pentru H. pylori 10%, test de sarcină 85% și test HIV 2%. Achiziționarea dispozitivelor medicale de consum curent bani publici (consumabile pentru determinarea glicemiei, punți colectoare pentru stome urinare și

**INSURING THE ACCESS OF THE POPULATION
TO MEDICAL DEVICES IN OUTPATIENT CONDITIONS****Elena CHIȚAN, Mihail BRUMĂREL**

Vasile Procopișin Department of Social Pharmacy,
Nicolae Testemițanu State University of
Medicine and Pharmacy of the Republic of Moldova

Corresponding author: elena.chitan@usmf.md**INTRODUCTION**

Essential medical devices are those that meet the priority health care needs of the population and are selected considering the prevalence of the disease, relevance to public health, evidence and accuracy of utility and comparative cost-effectiveness. Providing patients with essential medical devices for current consumption in outpatient conditions, through community pharmacies - is an essential component in universal health coverage, preventing the complications of diseases and promoting the well-being and health of the population.

THE AIM OF STUDY

Evaluation of the access of the population of the Republic of Moldova to medical devices in outpatient conditions through the prism of pharmaceutical assistance.

MATERIAL AND METHODS

Descriptive, observational, selective study, with the application of a questionnaire developed in the interests of the study. Analysis of the legislative framework of the process of acquisition of medical devices in outpatient conditions, analysis of the existing acquisition and distribution processes for medical devices financed from public money. The survey took place in 62 community pharmacies (33 in rural areas and 28 in urban areas) on the accessibility and availability of a set of essential medical devices used in primary care. The non-response rate was 25.8%, of which 19% from urban pharmacy and 81% from rural pharmacy.

RESULTS

The interpretation of the questionnaire demonstrated the following results: availability of medical devices - tonometer 62%, tests and rods for measuring glucose, glucometers 52%, test for H. pylori 10%, pregnancy test 85% and 2% HIV test. Procurement of medical devices for current consumption of public money (consumables for determining blood glucose, collection bags for urinary and intestinal stomata, breast prostheses) is made according to

intestinale, proteze mamare) se realizează conform prevederilor Legii nr. 131/2015 cu privire la achizițiile publice. Licitațiile pentru procurarea dispozitivelor de determinare a glicemiei pentru anul 2020 nu au putut fi finalizate din cauza mai multor contestații (depusă la Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor), prezentării ofertelor neconforme cerințelor din caietul de sarcini și a ofertelor cu depășirea de 2 ori a limitelor financiare stabilite, iar în final prezentarea ofertelor cu termen de livrare depășit. Au fost constatate un șir de dificultăți în estimarea necesităților conform cantităților: existența fluxului mare a pacienților: migrație, decese, număr diferit de cazuri primare, refuzuri de a recepționa produsul, induc la achiziții insuficiente sau formarea supra-stocurilor. Iar existența unui singur câștigător în urma licitațiilor publice, exclude posibilitatea pacientului de a alege dispozitivul conform necesităților și doleanțelor individuale. Ceilalți agenți economici sunt practic excluși din rețeaua de livrare a farmaciilor, cu anii formându-se premise pentru monopolism în piața farmaceutică, care, în lipsa unei concurențe sănătoase, duce la majorarea prețului de produs. În rezultatul modelării prețului pentru dispozitive medicale teste, lanțete, glucometre pentru pacienții cu diabet zaharat și exoproteze mamare, obținute de la CAPCS (inclusiv cu colectarea datelor din farmaciile comunitare (40 de farmacii comunitare) au fost detectate discrepanțe majore atât la nivel de prețuri cu amănuntul cât și la aplicarea cotei TVA pentru aceste produse. În baza datelor, cu privire la prețuri pentru colestome și urostome (pungi) obținute de la CAPCS (Institutul Oncologic) s-a de terminat că cota TVA pentru acestea este de 20%. Cotele TVA pentru DM pentru diabet zaharat au fost diferite, în dependență de catalogarea la codurile vamale a producătorilor variind între 8 sau 20%. Prețul mediu pentru 1 test CAPCS = 1,28 MDL și 1 test farmacie = 4,04 MDL. La modelarea posibilităților cheltuieli din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru dispozitive medicale compensate în cazul eliberării acestor produse din farmaciile comunitare s-a determinat o majorare a cheltuielilor pentru teste cu 22%. În cazul în care se vor compensa testele din farmacia la prețurile actuale, majorarea cheltuielilor constituie 217%. Pentru exoproteze mamare aplicarea adăosului comercial diferențiat, va induce o majorare de circa 18% la cheltuielile actuale (CAPCS).

CONCLUZII

În mod imperios a fost demonstrată necesitatea elaborarea cadrului normativ primar și secundar privind modul de compensarea dispozitivelor medicale din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

the Law no. 131/2015 on public procurement. The tenders for the procurement of blood glucose devices for 2020 could not be completed due to several appeals (submitted to the National Agency for the Settlement of Appeals), the submission of bids that do not comply with the requirements of the specifications and bids exceeding 2 times the limits established financial statements, and finally the submission of tenders with exceeded delivery time. Several difficulties were found in estimating the needs according to the quantities: the existence of the large flows of patients: migration, deaths, different number of primary cases, refusals to receive the product, lead to insufficient purchases or the formation of overstocks. And the existence of a single winner following public tenders, excludes the patient's ability to choose the device according to individual needs and desires. The other economic agents are practically excluded from the supply network of pharmacies, with the years forming premises for monopoly in the pharmaceutical market, which, in the absence of healthy competition, leads to an increase in the price of the product. As a result of modeling the price for medical devices tests, braces, glucometers for patients with diabetes and breast exoprostheses, obtained from Centralized Public Procurement Center in Health (CPPCH) (including the collection of data from 40 community pharmacies) major discrepancies were detected in terms of prices, as well as the application of the VAT rate for these products. Based on the price data for cholestomas and urostomes (bags) obtained from NC-CPPH (Oncological Institute) it should be concluded that the VAT rate for them was 20%. The VAT rates for medical devices for diabetes were different, depending on the classification in the customs codes of the them, varying between 8 or 20%. The average price for 1 CPPCH test = 1.28 MDL and 1 pharmacy test = 4.04 MDL. Modeling the possible expenditure from mandatory health insurance funds for medical devices in case of dispensing this product at the price from the community pharmacies, an increase of the expenditures by 22% for glucose test. If the tests in pharmacies will be reimbursed at current prices, the increase in expenditure will be +217% was determined. For breast exoprostheses, the application of the differentiated mark-ups will induce an increase of about 18% in current expenditures (CPPCH).

CONCLUSIONS

It has been imperatively demonstrated the need to develop the primary and secondary regulatory framework, concerning the reimbursement of medical devices system from the mandatory health insurance funds.

Cuvinte cheie: compensare, dispozitive medicale, fonduri de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Key words: reimbursement, medical devices, mandatory health insurance funds

BIBLIOGRAFIE

1. Legea nr. 1456 din 25.05.1993 cu privire la activitate farmaceutică.
2. Legea nr. 1585 din 27.02.1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală
3. Legea nr.102 din 09.06.2017 cu privire la dispozitivele medicale
4. Legii nr. 131 03.07.2015 cu privire la achizițiile publice

BIBLIOGRAPHY

1. Legea nr. 1456 din 25.05.1993 cu privire la activitate farmaceutică.
2. Legea nr. 1585 din 27.02.1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală
3. Legea nr.102 din 09.06.2017 cu privire la dispozitivele medicale
4. Legii nr. 131 03.07.2015 cu privire la achizițiile publice